

Izhaja 1. in 16. vsacega meseca, in velja letos do konca decembra 2 gold., za 4 mesce 1 gold.
Vredništvo je v Florijan-skih ulicah št. 44.
Opravništvo je na Krakov-skem nasipu št. 10.

Ljudski Glas.

Inserati se po ceni spreje-majo.

Rokopisi se ne vračajo.

Nefrankirane pisma se ne sprejemajo.

Naznanilo p. n. naročnikom.

Zarad preobilnega posla smo morali tudi mi opravništvo od uredništva ločiti. Opravništvo je na Krakovskem nasipu št. 10, in se naj blagovolijo tje pošiljati nakaznice, denarne pisma, pa inserati. Uredništvo pa sprejema dopise in druge naznanila, ki se tičejo duševnega vodstva lista.

Gospode naročnike na deželi prosimo, naj nam blagovolijo naročnino kmalo poslati, da bomo vedeli, katere smemo za naročnike šteti in katere ne.

Uredništvo in opravništvo „Lj. Glasu.“

Domače zadeve.

Agitacije proti našemu listu

se še vedno nadaljujejo in prišli smo jim tudi na deželi na sled. Ne zdi se nam vredno odgovarjati na vse zavratne sumničenja, ker se bodo bralci iz lista samega prepričali, kaj je na njih. Le na sumničenje, da ne bo dolgo izhajal, zatrujemo, da naj bodo gg. naročniki brez skrbi, ker je izhajanje lista zagotovljeno, če bi nam naši nasprotniki še toliko naročnikov odgovorili. Kdor pa še ne bi zaupal, naj se naroči s tem pristavkom, da bo plačal še le koncem leta, kar je nam vse eno, ker bomo koncem leta ravno tako denar potrebovali, kakor danes.

„Jour fix“ obrtnikov.

Vsi obrtniki brez razločka politične barve so povabljeni, da se snidejo prihodnji četrtek v gostilni „pri Blažu“ (nekdanj „zur Schnalle“). Tje prideta tudi urednik in opravnik „Ljud. Glasu“, da zaslišita želje obrtnikov, tako glede občekoristnih obrtniških zadev, kakor gledé uredovanja lista, ter se bo uredništvo po možnosti na te želje oziralo, v kolikor niso v nasprotju s programom lista, ki ostane nespremenjen.

Ravnopravnost slovenskega jezika

le počasi napreduje. Minister Pražák je dal sodni-jam ukaz, da morajo slovenske vloge sprejemati; ukaz pa še vedno ni dosti jasn, posebno gledé zapisnikov. Na šolskem polji imamo pa še manj uspeha. Prvi načrt prof. Kvičale v šolskem odseku državnega

zboru je bil še precej dovoljen; pa zdaj se prof. Kvičala vedno bolj nazaj umika, ter je prepustil že vse svoje prejšnje terjatve, katere je skrčil na edino slovensko gimnazijo v Ljubljani, za katero pa tudi ne določuje nobenega časa, kdaj se ima odpreti. Vse kaže na to, da so naše zahteve zopet za eno leto odrinjene, če jih ne bodo naši poslanci z večjo energijo ponovili.

Pritožba iz Kravje doline.

Iz Kravje doline nam je došla sledeča pritožba: Naš vodnjak v Kravji dolini je zidalo pet posestnikov. Njih nasledniki pa zdaj od nas davek pobirajo za vodnjak. Čudno je to, da moramo mi od vode posebej davek plačevati, med tem ko mesto drugim someščanom skrbi za vodo. Ali mi ne plačujemo ravno tako davka v mestno blagajnico? Vodnjak je bil prej pri Petrovčiču, zdaj pa je rotovž kupil tisti svet; ali bi ne bilo pravično, da bi rotovž odkupil tisto vodno pravico in nam vodo zastonj dal, kakor drugim Ljubljancem?

Več posestnikov iz Kravje doline.

„Slovenec“ o „Ljud. Glasu.“

„Slovenec“ piše, da bo naš list dobro služil, ako ostane pri naznanjenem programu. Vsak značajan mož in vsak pošten list mora pri svojem programu ostati, in tako bo delal tudi naš list. Iz njegovega priporočila vidimo, da tudi „Slovenec“ ni kruhoborski list, in zato mu želimo srečnega uspeha.

Tržno poročilo.

Žita na polji lepo kažejo, in zdaj se vidi, da spomladni mraz ni toliko škodoval, kakor se je iz začetka upilo. Vinska trta in sadje se zopet popravlja, le orehi so trpeli. Največ škode je pa na murvah, katerim je perje posmojeno. Vsled tega se bo svila gotovo podražila. Repa je v nekterih krajih trpela po suši. Detelja pa dobro kaže in se je nadejati zgodne in dobre žetve. Trava je lepa. V Egiptu se pšenica pridno kupuje, ker je domače zmanjkalo. Rež je na Nemškem in Holandskem v ceni padla. V Pešti je pšenica po 10·80, kuzuza po 7·24. — V Ljubljani smo imeli zadnji teden sledeče cene:

Pšenica hektoliter gld. 9·25, rež 6·18, ječmen 5·20, oves 4, ajda 4·80, proso 5, koruza 6, leča 9, grah 9, fižol 10, krompir 100 kil 2·78, maslo 100, mast 84, špeh frišen, 72, prekajen 76, puter 82, meso goveje 56, telečje 50, svinjsko 62; seno 2·40, slama 1·78, trde drva 5·80, mehke 4.

Padla je za 1 do 1·5 gld. padla v ceni. Koprno predivo je po 29 do 36 gld. 100 kil, predivo za čevljarje 100 do 115 gld. 100 kil. Ježice najboljše so po 18 do 19, srednje po 12 do 13 gld.

V kožah kupčija slaba, blaga malo. Mokre volvske kože so: ogerske po 42 kr. kilo, nemške po 48 kr., suhe po 98 do 102 gld. 100 kil; suhe kravje, močne, po 106 gld.; suhe telečje brez glav po 215 do 220 gld.

Petrolej v Trstu: 9·35 do 9·70 gld. 100 kil.

Volna, najfinejša: po 260 do 295 gld. 100 kil; navadna 140 do 150 gld.; zimska 160 do 170; od jančkov najboljša 200 do 220 gld.; erdeljska volna 150 gld., poljska 90, rumunska siva 60 do 65, bannaška 75 do 80 gld.

Cena masla in masti raste, ker je malo blaga. Na Dunaji je mast po 78 do 85 gld. 100 kil; prekajen špeh pa po 75 do 76 gld. Špirit iz krompirja (75%) po 32 gld., močni (90%) po 35 gld.

S sladkorjem je kupčija mrzla. Na Dunaji je navadni po 45, v Pragi po 33, v Londonu, havanski, po 25 gld. 100 kil.

Slivovic (55% ali stare teže 20%) po 55 gld. hektoliter. Pri Lorencu Zdešarju v Ljubljani je dva leta stara slivovka po 50 gld. hektoliter ali 28 gld. stari veder. Brinovec iz isterskega brinja pa po 90 kr. liter ali 1 gld. 10 kr. bokal.

Politični pregled.

Državni zbor pretresa colni tarif. Nekteri **deželni zbori** bodo sklicani že meseca rožnika, med njimi štajerski in tirolski.

Za cesarskega namestnika v **Šleziji** je imenovan markiz Bacquehem. Pravijo, da je mož brez predsodkov, toraj je upati, da bo pravičen vsem trem narodnostim v Šleziji (Nemcem, Poljakom in Čehom). V zadnjem času se Poljaki vedno bolj zanimajo za svoje rojake v Šleziji ter zahtevajo za nje ravnopravnost poljskega jezika v šolah in uradnih. Mogoče, da se bo pod novim namestnikom za Čeha in Poljake v Šleziji na bolje obrnilo.

Kdaj pridemo pa mi **Slovenci** na vrsto?

Dunajski antisemiti (protijudovci) so izročili po poslancu Schönererju državnemu zboru prošnjo, naj ta ne dovoli, da bi se v Avstriji naselili tisti judje, ki so jih v zadnjem času iz Rusije pregnali.

Grof **Coronini** snuje v državnem zboru novo stranko, obstoječo iz kakih 15 poslancev, ki so nabrani med primorskimi Lahi in moravskimi velikoposestniki. Mogoče, da bodo tudi Rusini k tej stranki pristopili. Program nove stranke je pa, da bo nasprotovala ravnopravnosti raznih jezikov v Avstriji in da ne bo vladi nagajala na vsak način, ampak jej nasprotovala le v nekaterih vprašanjih. To bo stranka brez fanatizma, in s tem je že nekaj pridobljeno, ker treznemu človeku se dá kaj dopovedati, strastnemu pa nič.

Za skupnega **finančnega ministra** še vedno niso našli moža. Pravijo, da bo Szlávy vnovič prevzel ta posel. Vést, da bi imel grof Coronini postati skupni finančni minister, se ne potrjuje.

Na **Nemškem** bo Bizmark vendar dosegel svojo namero, da spravi pridelovanje in prodajo **tobaka** v državno oskrbo. S tem upa pridobiti za državno kaso zopet nekaj novih milijonov dohodka. Ravno zdaj se o tej stvari posvetujejo v Berlinu.

V Dublinu na **Irskem** sta bila ubita lorda Cavendish in Bourke, glavna dva upravitelja irskega otoka in predstavljatelja angleške oblasti nad Irci. To se je zgodilo v času, ko je angleška vlada iz ječe izpustila glavne podpihatelje irskega upora (Parnella, Kelly-a in Dillon). Tako se Gladstonu besnost za milost povrača, in gotovo si Irci s takim ravnanjem ne bodo pridobili simpatij.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 6. maja. Veselilo me je, ko sem prvokrat zagledal vaš list, in reči moram, da mi je prav povšeči. Znano mi je tudi, koliko imate nasprotnikov in kako se je proti vam delalo ter se še dela. Slišal sem tudi mnogo zabavljanja, sumničenja in grdenja, ki pa resnega moža nikakor ne prevari in premoti, ker ta hoče videti dokazov, ter na prazno babje opravljanje nič ne dá. Da vsem nihče ne more vstreči, to je že stara resnica.

Ljudje so pač različni; eni so z malim zadovoljni, ter pošteno stvar brez hrupa podpirajo, male napake pa pregledajo; drugi zopet vse kritizirajo, hočejo vse sami najbolje vedeti, vsako podjetje z jezikom ogledajo, vsakemu zmožnost odrekajo in vsakemu podjetniku škodujejo če morejo; ako bi pa nje same k tistemu delu postavil, skazali bi se kot popolnem nesposobne. Ljudstva v mestih se je polastila v veliki meri že neka ošabnost, tako da hoče vsak le komandirati, nobeden vbogati, vsak poduke dajati, nobeden jih poslušati. Krivda leži v pomanjkanji kerščanske ponižnosti. Silno razljuteni so pa tudi na vaš list socijaldemokrati (namreč tistih par, kar jih je v Ljubljani); ti možje niso zadovoljni s tem, da

se hočete potegovati za obrtnike in niže stanove, ampak zadovoljni bodo še le, kadar jim na list namalate hudiča ali pa antikrista. (Eden iz njih se je izrazil, da je naš list „pasji glas“, ne pa „Ljudski Glas“; zato nas tem bolj boli, da nas od druge strani še vedno obrekujejo, da je naš list organ socijalistov. Opomba vredništva). Po vsem tem je pač lahko verjetno, da je vaše stanje težavno: nasprotna vam je narodno-liberalna stranka, ktera si pripisuje monopol za delanje javnega mnenja in katera hoče vpeljati med našim demokratičnim narodom neko „plemstvo kapitala in inteligencije“; tudi katoliško-konservativna stranka vam prav ne zaupa, vsled obrekovanja, da hočete socijaldemokratom potuho dajati; slednjič pa so vam nasproti tudi tisti delavci, ki so naščuvani in fanatizirani po nemško-pruskih vandrovcih in agitatorjih, in ki bodo takim vedno več verjeli, nego vam, če imate še tako poštene namene. Da je pri vsem tem sovraštvu tudi mnogo kruhoborstva vmes, to se tako že vé.

To vse pa vas ne sme oplašiti. Pišite mirno in pošteno tako naprej, kakor ste začeli v prvi številki. Obrekovanje se bo poglelo, ker „laž ima kratke noge“ in na zadnje bodo vaši obrekovalci na sramoti ostali. Če pišete bolj v demokratičnem duhu, to ni nobena pregreha; saj demokrat je poštenjak, namreč v tem smislu, da je prijatelj ljudstva, da tudi reveža ne zaničuje. V tem smislu je bil tudi Kristus demokrat, ker on je najrajši občeval z revnim ljudstvom, beteznim in od vsega sveta zapuščenim je najrajši pomagal, lačno ljudstvo je dvakrat nasitil. Tako delajte tudi vi na to, da se bo lačno ljudstvo nasitilo in gotovo si boste pridobili mnogo zaslug. V tem posnemate le izgled ranjcega očeta Bleiweisa, ker tudi njemu je bila skrb celega življenja, kako bi zboljšal stanje kmečkega prebivalstva; zato je kmete neprenehoma učil, kako naj polje obdelavajo, kako naj sadje in vinograde sadé, kako naj živino redijo, da bodo več pridelali. On je tudi mnogo dosegel in slovenski kmet mu je hvaležen. Nasprotno pa prepri, polemike in politično ščuvanje malo koristi obetajo in takih stvari se je bolje ogibati.

Če boste tako delali, potem boste našli kmalo dosti prijateljev, vaši sovražniki pa bodo morali obmolkneti.

Iz Gameljnov, v ljubljanski okolici, koncem aprila. — Prav veseli nas, slišati, da ste ustanovili en časnik, ki se bo potegoval za boljše stanje našega ljudstva. Saj v tem oziru imamo mnogo storiti in se nam sto let ne bo zmanjkalo blagonosnega dela, ako si postavimo to hvalevredno nalogo.

Tudi v našem kraju se je mnogo na slabše obrnilo v zadnjih letih. Mi imamo tu vodo Gameljšico, ki izvira v Skaručni in se iztaka v Savo, ter ima samo

eno uro teka, pa je vendar tolika, da žene dvanajst malinov in dve žagi. Včasih so bile še lepe ure za nas. Iz Hrvaškega se je k nam žito vozilo, mi smo ga somleli na naših dvanajsternih malnih, in moka je šla v Trst. Tačas so bili še lepi časi. Odkar so pa iznašli tiste parne maline (Dampf-mühlen), melje se vse tam, in mi nimamo skoraj nič dela. Tako smo mi Slovenci vselej tepeni, če se kaka nova mašina iznajde, železnica nam je vzela zaslužek, zdaj pa spet parni malni, in če bo kak Anglež ali Amerikanec kaj novega iznašel, vselej bo v našo škodo. Povejte mi, gospod urednik, ali bi se to ne dalo tako obrniti, da bi nove iznajdbe nam v korist prišle?

Odgovor uredništva. Jasno je, da napredka ustaviti ali zabraniti ne moremo in ne smemo. Železnica, telegraf, različni stroji, ki so se dobro obnesli, ne bodo več odpravljeni, ker sicer bo svet šel nazaj, ne pa naprej. Človek je gospodar naravnih moči in v večji meri ko on zna gospodovati nad natoro, toliko več je možak. Puška je hujši orožje kakor gola pest, tako je tudi mašina toliko boljši, ko človeška roka brez orodja; kakor vojak puške ne bo na stran vrgel in se branil z golimi rokami, tako tudi delavec dandanašnji ne bo zavrgel več strojev, ki mu delo toliko olajšajo.

Nam toraj družega ne kaže, ko napredovati z duhom časa. Treba nam je šole, ali da se sami izobrazimo, ali da od družih poduk vzamemo. Nam je treba obrtnijskih in tehničnih, trgovinskih in kmetijskih šol. Kadar bomo enkrat vse tako dobro ali še bolje znali, ko drugi narodi, potem se nam ne bo treba bati novih iznajdeb, ker jih bomo takoj umeli in v svojo korist obrniti vedeli, ali pa bomo še sami marsikaj novega iznašli in drugi se bodo morali od nas učiti, ter nam učnino plačati kakor jo mi zdaj plačujemo. Tako je.

S Štajarske, dne 6. maja. Po dolgih, splošne, graje vrednih časih liberalnega vladanja, dobila je državno vodstvo konči v roke avtonomistična večina, katera hoče sedaj z dobro voljo stare rane, kolikor se dá, popravljati. Da ne omenjam nepostavnosti, ki so v dóbi liberalizma cvetele, moramo še pripoznati, da smo zlasti v gmotnem obziru silno silno propali in ubožali in to posebno naši delujoči stanovi, katerim so se z vso strogostjo tirjali poslednji novci iz žepa, v tem ko so se drugje kar milijoni metali v brezno. Je li bilo to pravično? Ako hoče toraj sedanja vlada tudi s ščedenjem državni stroj vravnati, naj pač ščedi tam, ker se bode dalo res tudi nekaj prihraniti! Kdor postavim vé, da nas naši penzionisti skoro več veljajo kot služebništvo, ta bo pač z zdravim razsodkom zahteval, naj se še jakim ljudem, ki le radi tega v pokoj idejo, da jim več delati ni treba, pokojnina do najskejnjejšega zmanjša

zlasti ako je znašala poprej plača toliko, da se je dalo kaj prihraniti. Kdo pa kmetu ali obrtniku dá kako pokojnino, ko revež, od mnogih trudov ves vpehan, skoro hoditi več ne more? — Plačo mu poprej itak nikdar ujma ne vzame, niti toča ne pobije; pa še ono preskrbovanje pokojnikovih potomcev, žená in otrok! Naj bi to važno stvar tam na Dunaji dobro premislili!

Od Drave, 1. maja. Zadnji čas so se jele res tudi pri nas na slovenskem Štajerji snovati od Slovencev vstanovljene posojilnice, čijih smoter je: našincem v denarstvenih zadevah stati v pomoč, katero so morali poprej često pri nasprotnikih iskati. Toda poslovanje tistih le ne kaže preveč národnega domoljubja. Najnovejša mariborska p. sprejema vloge po 5 %, izposojuje pa po 7 %, s čemur stoji s prejšnjo svojo vrstnico „Gemeinde - Sparkasse“ v očividni razliki, kajti ta že denar izposojuje po 5 %. Kaj da je národne ustanovitelje nagnilo, takó visoko nastaviti, mi ni znano, pa znano mi je, da si bo še naš kmet, ki nima še vse svoje posestvo na debelo in drobno vknjiženo, izposodil denarjev raje pri prejšnej proti nižjim obrestim, ker brez zadostnega poročstva tudi nova posojilnica najbrž ne bo posodila nič. Toraj so ubrali narodnjaki tú prav čudno pot, pa zlo smo radovedni na vspehe in na napredek novega podjetja, ki pa bo s takim poslovanjem Slovincem le težko kaj izdatno pomagalo. O iskra istinitega domo- in rodoljubja! da ti naša srcá vendar le slabo greje! Vsaj jaz družega hasna tu za národnost ne vidim, kakor da bodo kasneje zadolžena posestva v rokah premožnejših Slovencev ostala, in to je malo, malo, da si tudi je vse. Se vé, notri prineesti, to je pač kaj družega.

Od nekod, v maju 1882. V dolgove globoko zabredeni kmetje so sedaj, ko so ves svoj kapital v zadnjih letih prav v svoje preživljenje potrošili, sprevidevši, da je vse prizadevanje zastonj, prišli do sklepa, da jim le kak slučaj še pomoči zamore. In tak slučaj, ni treba da bi bil ravno čudež, pa resničen dobročinitelj bi bil, da se okliče na denar „škala“, s katere pomočjo bi ne bili le nižji stanovi materialnega vprašanja dosti rešeni, marveč tudi država bi si s tem dvojnato opomogla, izbavivši se iz krempljev židovskih mogotcev. V resnici, jaz sem odločen nasprotnik znanega socializma, pa zastonj je njemu zagraje delati, pa poprej razlogov, ki so ga povzročili, ne odstraniti; zastonj je tuhtati in prevdarjati, kje bi se še dal večji davek naložiti, pa potem vsako leto nad sto milijonov za obresti državnega dolga potrošiti, za kolikor tudi vsako leto država obožava z davkoplačilci vred. Komu bomo potem pripisovali nasledke, ako si ljudstvo, kakor na Ruskem proti

židom, samo pomaga? Pa čemu tudi čakati do najstrašnejše sile, ako se z odločno voljo še poprej dá pomagati? V nebo vpijoči greh bi se pač s tem ne storil! ...

Zakaj obrtniški stan propada?

Obrtnija ne propada, saj vedno producira in napreduje v tehničnem oziru, ampak propada le prejšni obrtniški stan. Velike tovarne požirajo male obrtnike. Kapital se je polastil obrtnije in si prejšnje svobodne obrtnike naredil za svoje sužnje. Nekdaj je tisti veljal, ki je znal delati, zdaj pa tisti velja, ki ima denar, ker si za denar lahko dobrih delavcev najme. Kakor so železnice našim furmanom vzele kruh, tako zdaj mašine in fabrike odrivajo male obrtnike.

Na Dunaji se prebivalstvo silno množi, kakor znano. Ali ni pri tem čudno in znakokazno, da se število samostojnih rokodelskih mojstrov vedno manjša in krči! To dela vse obrtniška svoboda. Bogati judje, ki od dotične obrtnije nič ne zastopijo, najmejo si delavcev, nakupijo si slabega blaga, pusté bolj površno delati, samo da je na videz, in tako slabo blagó potem lahko po ceni prodajajo in s ceno posekajo druge poštene rokodelce, kateri dobrega blaga ne morejo po tisti ceni dajati. Neumno občinstvo pa le tje drví, kjer je bolj po ceni, in tako dobro blagó obleži, pošteni rokodelec mora poginiti, slepar pa se v kočiji vozi. Kadar so enkrat judovski in drugi taki kapitalisti poštene rokodelske mojstre uničili, potem imajo tudi delavce v svojih rokah, kajti kadar je potlačena konkurenca, potem mora ubogi pomočnik delati za vsako ceno, samo da živi. Tako je postal suženj kapitala; če bi bil še tako dober delavec, on nič ne velja pred silo kapitala; nenadomestljiv pa dandanašnji nihče ni.

Judje imajo tudi kupčijske zveze na vse strani in blago hitreje spečajo. Tisti jud, ki ima n. pr. veliko fabriko za čevlje in tisti judje, ki jih v štacunah prodajajo po raznih deželah, so vsi v zvezi, morda celo v žlahti ali pa bratje, tako gre kupčija kakor na žnorci, v denarno zadrego tudi ne pridejo kmalo, ker si med seboj pomagajo.

Nasledki tega judovskega gospodarstva, ki je nastalo po svobodni obrtniji in po priznanji judovskega načela, da denar vse premaga, so pa sledeči:

1.) Uničeni so mali obrtniki in v stran potisnjeni vsi kerščanski mojstri, ki so prepošteni, da bi slepo blago prodajali, poštenega pa nemorejo tako po ceni dati. Tudi nemajo tistih kupčijskih zvez in ne poznajo tiste sleparske reklame. Poleg tega pa jim vsled slabih kupčij vedno bolj zmanjkuje kapitala, in tako kmalo ne morejo več konkurirati s tovarnami.

2.) Delavci, t. j. rokodelski pomočniki, pridejo v čedalje večjo sužnost kapitala, ker jim tovarne določujejo plačo, ne pa oni tovarnam.

3.) Tepeno je pa tudi vse občinstvo, ker mora slabo blago primeroma prav drago plačati. Kamor prideš, tožijo ti ljudje, kako dandanašnji nobena reč ni več trdna, kako je obleka kmalo raztrgana, kako se podira še novo zidovje, kako še usnje ni tako kakor je bilo, kako so celo poljski pridelki, kakor vino, moka, špeh, maslo, mleko i. t. d., vsi popačeni, in stari ljudje ne morejo prehvaliti prejšnje dobe, ko je bilo še vse trdno, solidno, pošteno.

Vse to sleparstvo se je začelo, ko so judje na vrh prišli in splošno vpitje po „svobodi“ porabili v svojo korist, ter vpeljali „svobodno“ obrtnijo, „svobodno“ kupčijo, katera „svoboda“ se mora tako razumeti, da je vsakemu poštenemu rokodelcu vsigdar „svobodno“ poginiti ali pa si samemu sebi vrat prerezati.

O tem se bo dalo še mnogo govoriti, pa vse na enkrat se ne more povedati. Bomo videli, kako bodo poslanci naredili novo obrtniško postavo. Največjo važnost so pokladali obrtniki na tisto točko, ki pravi, da mora biti vsak obrtnik izučen v svojem rokodelstvu. Dokler pa ta judovski princip ostane, da se za denar vse dobi, in dokler bo finančno ministerstvo le na to gledalo, da bi kolikor mogoče veliko patentov oddalo in tako več pridobninske davka pobralo, tako dolgo se bodo tudi rokodelske spričevala brez težave za denar dobivale.

To kar rokodelce, tako mojstre kakor pomočnike, najbolj tlačijo, je vsemogočnost kapitala. Denar je sicer potreben za vsako podjetje, pa denar mora služiti le kot sredstvo, kot pomoček. Tisti princip pa se mora na vsak način odpraviti, da je denar več vreden ko delo, ko zdravje in celo več ko človeška duša! Kajti s tem načelom rijemo v staro sužnjost nazaj, kakor je bila za časov poganov.

Tisto sužnjost je krščanska vera odpravila, in čudno je, da brž ko so národi začeli Kristusa zapuščati in raznim materijalističnim prerokom slediti in verovati, takoj vidimo, da lezemo v prejšnjo sužnjost nazaj, ko je bogatin svobodno razpolagal s telesom, zdravjem, časom, umom in z vsemi močmi svojega sužnjega.

Te nezdrave razmere med delom, ali bolje med svobodnim človekom in med kapitalom, hočejo nekateri delavci kar s surovo silo odpraviti, in pri tem morda ravno toliko nove krivice storiti, kakor jo zdaj sami trpé (poglej francozke prekucije zgodovino). Mi pa nismo tega mnenja, ampak hočemo na bolje priti s pametnim razgovorom, z mirno in možato besedo.

Sedajna vlada je že pokazala, da hoče odstraniti vsako krivico, samo da jo sprevidi in spozna; toraj nam ni družega treba, ko naše stanje in razmere našega družbinskega življenja resno preštudirati in poiskati uzrokov, zakaj obrtništvo propada in v katerih zadevah se obrtnikom krivica godi. Prepričani smo, da bo naša vlada naše pritožbe poslušala, samo ako najdemo človeka, ki jih bo vladi naznanil ustmeno, ter jih zagovarjal. Časnik imamo, ki bo te pritožbe pretresaval, in to je naš „Ljudski Glas“, ki si od dné de dné pridobiva več prijateljev.

Zabavni del.

Kritične pisma.

I.

O neki knjižici, ki sem jo spisal po naročilu g. Giontinja, prinesla sta „Ljubljanski Zvon“ in „Slovenski Narod“ kritike, na ktere sem še vedno odgovora dolžan, kar se mi naj ne zameri, ker prej odgovoriti nisem imel prilike. Po krščanskih načelih je sicer bolje, krivico trpeti, nego krivico delati; vendar se človeška narava temu upira, da bi kak razposajenec vedno druge po glavi tolkel, ti bi se pa njemu ne smeli braniti. Takov znak razposajenosti pa ima na sebi kritika, ki jo je „Slovenski Narod“ o mojih pesmah prinesel. Kritika „Ljubljanskega Zvona“ je bila sicer dostojnejša, vendar tudi krivična.

Da sem iz rodoljubja žrtvoval svojo eksistenco in da že dvanajst let delam in pišem na političnem in literarnem polju, tega niso hoteli nikoli videti. Prvo svetinjo za moje zasluge mi je pripel „Slovenski Narod“ na prsi, ko je prinesel o mojih spisih tisto nedostojno in razposajeno kritiko, v kateri se predrzne moje spise presojevati nek mladenič, ki niti pojma nema o poeziji, kakor je razvidno iz njegove kritike. On mi namreč v greh šteje, da pišem „okrogli denar“ ali pa „bel papir“. Ta mož toraj še nikdar ni nič slišal, kaj je „epitheton ornans“, in si upa v političnem dnevniku kritike priobčevati! Vsa njegova kritika je prevzeta po izgledu humorističnega lista „Floh“, kjer tipična figura „puščavnik Kniebeiss“ na podoben način smeši Schillerjeve pesmi. Se vé da, na tak način se lahko osmešijo največji pesniki od Homerja do Šekspirja. Če bo namreč pesnik pisal „sinje nebo“, „zelena lipa“, „črno brezdno“ i. t. d. rekel bo ta spassvogel: „Saj to sami vemo, da nebo ni zeleno, lipa ni višnjeva in brezdno ne rudeče.“ Če je pa taka kritika

dostojna za resen časnik, ki si prisvaja prvi glas v naši literaturi, to razsoditi prepuščam občinstvu. Saj g. vredniku Železnikarju nič ne zamerim, če je on to pisal ali pisati pustil; on si pač misli: „Saj sem pri „Slovenskem Narodu“, tukaj vse velja, naj pišemo kakor hočemo, nam se mora vse pokoriti, če bi še take bedarije pisali.“ Zamerim pa glavnemu vodstvu lista, ki bi moralo vendar za to skrbeti, da list v literarnih vprašanjih ne pride ob vso veljavo, kar je neizogibno, če se bodo prinašale take nedorasle kritike. Tistemu mladenču pa, ki je tisto kritiko spisal, bi svetoval, naj gre v šolo nazaj in naj se estetike in literarne zgodovine bolj pridno uči, da v prihodnje ne bo tako blamiral sebe in tistih listov, kateri njegove spise sprejemajo.

Kritika „Ljubljanskega Zvona“ o tisti knjižici je le kratka, pa že v tistih vrstah kaže se smér literarne šole, ki zdaj naše slovstvo nadvladuje. Po nazorih teh literatov je namreč poezija samo dekla filologije. Po njih mislih je tista pesem najboljša, ki nema nobenega apostrofa, ki nema germanizmov, ter ima čiste rime in sploh pravilno obliko. Za zabelo se porabi še en par staroslovenskih ali srbskih besedij ali oblik, pa je pesnik gotov velikanske slave in hvale. Če ima pesem tudi kako poetično jedro, kako vzvišeno misel, sploh če ima kaj duše v sebi, to je čisto postranska, malovažna reč; glavna stvar je pri teh literatih oblika, jedro je nepotrebno. Zato pa imamo v sedanjem času tudi skor le take pesnike, ki ne morejo ogreti srca, ne razvedriti duha; oblika pa je večinoma pravilna, samo da je včasih posiljena, naštuljena; besede in naglasi pokvečeni, ker se morajo pesniki v prvi vrsti varovati apostrofov. To žalostno dobo v našem slovstvu morda najbolje označuje sledeči moj sonet:

Oznajanje se nam v slovstvu kriva véra,
Da pesmi pravo bistvo je oblika;
Veljava slovničarjev je velika,
Poet se pravi iz Parnasa téra.

Kaj čista rima, kaj je prava méra,
Mirán nam „mojster“, v lastni pesmi slika;
Vsak kritik nad nemčizni se spodtika,
Iz pesmic hibe slovnične pobéra.

Postal je pesnik prosti rokodelce,
Ki verze dela in pa rime kuje,
In stopil v službo je filologije.

Pa kaj užit in smér je poezije,
Kje in pa kak toplic je njenih vrelec,
O tem pri nas se nikdar nič ne čuje.

Prav v tem smislu me presoja tudi „Zvon“. Čeravno sem prepričan, da vsi „Zvonovi“ pesniki niso v stanu narediti take pesmi, kakor je moja

pesem v isti knjižici, ki se začne „Oj srečne so ribice“, vendar se „Zvonova“ kritika prav nič ne ozira na vsebino pesmi, ampak spodtika se le nad obliko. V vrstici „Kaj nuca mi ta pušle?“ sta namreč dva germanizma, in to je za naše puriste, kakor bi puranu rudeč robec pokazal. „Kdor tako piše,“ pravi „Zvon“, „ne spada med slovenske pesnike, ampak med kmečke fante.“ Ali mar kdo misli, da se jaz ne bi bil mogel ogniti teh dveh germanizmov? Ali mar ne bi bil mogel reči: „Kaj rabi mi ta šopek?“ Toda naši učeni literati ne vedó, da morajo kralji in pesniki maziljeni biti z demokratičnim oljem. Besede „rabiti“ in „šopek“ so ljudstvu nekako bolj neznane, mu toraj ne sežejo prav do srca in ga ne morejo navdušiti in s poetičnimi občutki napolniti. Pesniku se ni treba brigati za jezikoslovne muhe, on naj piše tako, da ga bo ljudstvo popolnem razumelo, pa je dobro. Znakokazno (karakteristično) pa je to, da se „Zvon“ spodtika samo nad to vrstico, da se spodtika samo nad nemčizni, sicer pa o duhu in poetičnem jedru mojih spisov nobene besede ne spregovori. To je nov dokaz, da literati te šole presojuje poezije samo iz jezikoslovnega stališča. Če meni „Zvon“ pravi, naj grem med kmečke fante in ne med slovenske pesnike, potem mu moram pač odgovoriti, da se med take vrste pesnike, kakoršne nam je Stritar izgojil, še nikdar nisem silil, kar mi bo „Zvon“ sam potrdil, veliko rajši sem šel med kmetiške fante, pri katerih sem dostikrat našel več poetičnega duha, nego pri teh posiljenih, sentimentalnih pesnikih, ki revščino svojega duha in svojega srca zakrivajo z naštuljeno obliko in staroslovenskimi krlji à la „stopráv“ i. t. d.

Kdo ima ključke do slovenskega Parnasa, mi ni znano; če jih imata pa „Slovenski Narod“ in „Ljubljanski Zvon“, potem pač vém, da jaz ne bom nikoli v ta Parnas sprejet, kar pa ni taka nesreča, ker ta raj obstoji samo v domišljiji. F. H.

Drobtinice.

— (Spominica.) Danes 16. maja je ravno 57 let, kar je na Gorenjskem tak sneg padel, da je bilo vse sorško polje pod belo odejo. Stari ljudje se bodo tega še spominjali. Čudno pa je, da tisti sneg ni prav nič škodoval, ampak da so tisto leto (1825) mnogo pridelali.

— (Prava dota.) Nekemu možu so očitali, zakaj je vzel ženo brez premoženja. On pa se je tako odrezal: „Moja žena ni bila brez dote, ampak imela je 3000 gld. Desna roka je vredna 2000, leva pa 1000, stori 3000 gld. Kdor pa vzame ženo, ki ima 3000 gld. dote, pa neče delati, ampak zna le

zapravljati, ta ni nič priženil, ampak je za gotovih 6000 gld. na škodi." Vsi so morali temu modrovanju pritrditi.

— (Koliko ima Avstrija kupčijskih ladij.) Zdaj je v Avstro-Ogerski 508 velikih kupčijskih ladij za široko morje, 73 večih bark za vožnjo ob bregovih, 1786 malih bark, 2111 ribiških čolnov in 3928 drugih čolnov, skupaj 8406 bark, med njimi 112 parnikov (dampferjev), ki potegnejo toliko, ko 18·324 konj. Na vseh teh barkah živi 27·187 mornarjev. Leta 1880 je došlo v avstrijske luke 47·045 bark, odplulo jih je pa 46·907. Avstrija ima na svojem obrežji 105 luk. Iz Laškega je došlo v te luke (l. 1880) 6096 bark, iz Angleške 275, iz Grške 223, iz Turčije 64, iz Švedije 48, iz Nemčije 36, iz Holandije 15, iz Francije 15, iz Danske 7, iz Amerike 7, iz Belgije 2, iz Rusije 2. Prva avstrijska luka je v Trstu; tje je priplulo l. 1880 tujih ladij 7208, v Pulj (Polo) 1687, v Špijet 1624, v Poreč 1504, v Rovinj 1330, v Zader 1100, v Šibenik 1028, v Dubrovnik 911, v Kurcolo 676, v Lušin mali 639, v Kotor 488.

— (Cesarica kot dobrotnica.) Neka uboga učiteljska udova v Pešti, ki je vsled povodnji, požara in smrti svojega moža ob vse premoženje prišla, in ni imela pravice do pokojnine po svojem možu, obrnila se je v tej nadlogi s prošnjo do presvitl. cesarja. Pa tisti uradnik, ki take prošnje sprejema, jej je dal slabo tolažbo, da bo težko kaj dobila. Žena je šla zdaj naravnost k sami cesarici. Visoka gospa je ženo potolažila, naj bo brez skrbi. V malih dneh je ženica zvedela, kaj cesarica premore. Dobila je celo pokojnino za možem iz cesarske hišne blagajnice, pa tudi pot plačano v Pešto in nazaj na dom.

— (Povozil) je v soboto opoldne na dolenski cesti nek voznik s težkim vozom starega moža, ki je takoj mrtev obležal.

— (Solnce bo mrknilo jutri), in sicer se prične mrknjenje ob petih in 59 minut rano, dospe do vrhunca ob osmih in konča ob 8. uri in 38 minut zjutraj. Omenjeno to solčno mrknjenje zaradi tega, ker bo pri ugodnem vremenu tudi pri nas s prostim očesom opazovati.

— (France Hlavka †). Pozno sicer pridemo z mrtvaškim listom za ranjnim blagim možem Francetom Hlavko, pa on je kot zvest narodnjak, pisatelj in prijeten človek v družbi že zaslužil, da se ga tudi v našem listu spominjamo. Z urednikom našega lista je rad prijateljski občeval. Jako dobre in zrele nazore je imel ranjki o sedajni cerkveni godbi na Slovenskem. Najbolje mu je ugajalo petje v št. Jakobski farni cerkvi, ker nekako sredo drži med priposto in visoko-umetno godbo.

— (Mestna klavnicarica.) Izginil je mestni živinozdravnik g. Kroft vže od petka in se še danes ne vé, kje biva ali se mu je kaj žalega pripetilo.

— (Kmetijska družba.) Poljedelsko Ministerstvo je podelilo kmetijski družbi kranjski za nadaljevalni poduk v kmetijstvu 400 do 500 gld. podpore.

— (Puter iz Amerike.) Leta 1876 je prišlo iz Amerike samo 10 milijonov funtov putra, zdaj ga pa pride že 30 milijonov funtov, največ na Angleško. Kako to pride, da Amerikanci vsako reč lahko iz neizmerne veljave v Evropo pripeljejo in pri tem še ceneje dajo, nego naši kmetje, to je vredno premisleka naših državnikov.

Važno za vse, ki potrebujejo šivalne stroje.

Poleg mnogih drugih tvarin in izdelkov je naložena po novi colni postavi tudi na šivalne stroje „s 1. junijem t. l.“ visoka carina, namreč povišana od 2 gld. 70 kr. na 20 gld. v zlatu. Kdor hoče toraj imeti pet let garantirano originalno šivalno mašino, ki jih za Kranjsko samo jaz prodajam, po dosedajni nizki tovarniški ceni, naj se zanjo hitro oglasi, dokler novi colni tarif še ni v veljavi. Ponarejeni stroji, kakor znano, niso za rabo, ker jih je treba vedno popravljati; pri tem pa se ravno tako drago prodajajo, kakor moji pravi ameriški stroji. Tudi imam veliko zalogo svile, svitka (cvirna), pavole, volne, olja za stroje, šivank in iglic in k strojem potrebnih reči. — Ob enem omenjam, da se pri meni dobe prave **železne Wertheimove blagajnice**, ki so varne pred ognjem in pred tatovi.

S spoštovanjem

Franc Detter,

Mestni trg št. 168.

Gostilnico „pri skalnati kleti“

(Felsenkeller)

na mestnem trgu v Ljubljani sem na novo odprl. Postrežem z vedno frišnim pivom in z izvrstnimi dolenskim, metliškimi in istrijskimi vini. Pivo je vedno mrzlo in to brez ledu, ker je klet v skalo izdolbena. Zjutraj se dobi vsak dan frišen golaž, sicer pa imam vedno mrzla jedila na razpolaganje.

Srečko Strlè, oštir.

Vrtne stole

v novi obliki, najbolj priprave za gostilnice kakor tudi vsake vrste rorastih in slamnatih stolov izdeluje po najnižji ceni in priporoča

Tone Lipuš,

stolar v Ljubljani, streliške ulice 3.

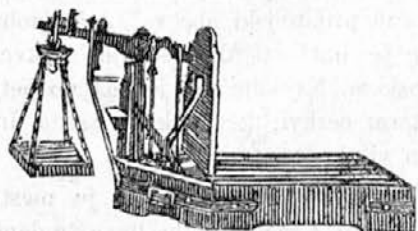
Opletovanje starih stolov in vse reparature prevzame in oskrbuje promptno. Vnajm naročilom potrjuje se najhitreje zadostovati.

Kisla voda

iz železne Kaple (Eisenkappel, Kärnten)

(Carinthiaquelle)

se priporoča kot hladilna pijača po leti, je posebno okusna z vinom zmešana, ter je od zdravnikov priporočena kot zdravilo za mnoge bolezni. En zaboj s 25 malimi flašami 2 gl. 50 kr. s poštnim povzajem. Več se izv. iz prijaznosti pri uredništvu „Ljud. Glasa.“

Josip Ferjan,

ključar na starem trgu,
izdeluje

tehtnice (vage)

in vsake sorte ključarske dela. Tudi se priporoča za izdelovanje in popraviljanje **Wertheimovih kas**, ki so varne proti ulomu in požaru.

Gostišar Josip,

krčmar v Logatcu

zahvaluje se svojim dosedajnim p. n. gostom za skazano zaupanje, ter se priporoča tudi v prihodnje vsem domačim in unajnim gostom. Za dobro pijačo in okusne jedila je vedno skrbiljeno.

Prijatlom ribjega lova

naznanjam, da sem jaz z g. Vrhovcem prevzel za tri leta ribji lov od št. peterskega mosta do Sela in od mosta v Kurji vasi do Kodeljevega grada. Kdor želi v teh vodah za kratek čas ribe loviti, naj se za pravico oglasi pri meni.

Janez Jakopič

v Kravji dolini št. 16.

Leopold Blumauer,

jermerar na starem trgu

izdeluje sedla, komate in vse reči potrebne za konjsko opravo; nadalje usnjate zaboje za popotnike, ročne in velike, tašeljke za šolarje, in enake izdelke. Vse se izdeluje hitro in po najnižji ceni. Mnogo imam tudi že narojenega blaga; sicer se pa naročila hitro izvršujejo.

Julijana Kovačič

v Kravji dolini št. 26 v Ljubljani,

plete **slamnate in roraste**

stole,

in take stole tudi popravlja po nizki ceni, namreč pri slamnatih po 55 kr. od kosa, pri rorastih pa kakoršna je roba. Priporoča se slavnemu občinstvu za obilne naročila.

Gostilnica

„pri zapogi.“

P. n. občinstvu naznanjam, da sem se preselil iz Mayrove hiše

na Marijnem trgu

(vulgo gostilnica nr. 2)

v prostore in vrt nekdanje gostilne „Zur Schnalle“. Točim Auerjevo pivo, istersko, bizelsko in dolensko vino. Tudi kuhinjo imam dobro uredjeno, ter vzamem tudi goste, ki redno na kosilo hodijo.

S spoštovanjem

Blaž Hafner,

gostilničar.

Andrej Bovčan,

stolar v Gradaščinih ulicah št. 22,

izdeluje mnogovrstne

stole,

kakor: vrtne, politirane z dileo, slamnate in roraste; tudi gotiške stole, vse po najboljši ceni; prevzame nadalje popraviljanje in ceno računa.